

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ

סֵדֵר

לְמוֹד יוֹמֵי יְרוּשָׁלַיִם

בְּמִקְוֵה וּפְיִסּוּק מְלֵא

הוֹצָאָה מִיַּחַדָּת בְּעֶבְרֵת הַסִּידֵי בְּרִמְלָב תַּלְמוּדֵי הַיִּכָּל הַקֹּדֶשׁ

שְׁלוֹמוֹדִים עַל פִּי הַדְרָכָת

מֶרֶן מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א

הַמְעוֹרָר לְלַמֵּד עַל פִּי סֵדֵר הַדָּרָךְ הַלְמוּד שֶׁל רַבְנֵי הַקְּדוּשׁ מוֹהֲר"ן זי"ע

לְהִיּוֹת בְּכֹל חֶלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה (שִׁחוּת הַר"ן סִימָן כ"ח; ע"ו)

מִסְכַּת מַעֲשָׂרוֹת דְּפִים ט"ז - כ"ב

לְמוֹד לְיָמֵי שְׁבוּעַת פְּרִישׁוֹת מְנַשְׁפְּטִים (שְׁקָלִים)

ו"ט שְׁבֻט - כ"ה שְׁבֻט

שְׁנַת תַּשְׁע"ה

יום ראשון – י"ט שבט

[דף ט"ז ע"א]

אֵת תַּנְיֵי תַּנְיֵי: לְפִי שְׂאִין שְׂבָחוּ שֶׁל תַּלְמִיד חָכָם לְהִיזוֹת אוֹכֵל בְּשׁוּק. בְּהִדָּא רַבִּי לְעִזְרָא בַר רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה אוֹכֵל בְּשׁוּקָא, חֲמַתִּיהָ רַבִּי מֵאִיר, אָמַר לִיהָ: בְּשׁוּקָא אֵת אוֹכֵל? וּבְטַל גְּרַמִּיהָ.

הִלְכָה ג'

מתני' וְאִיזָה הִיא הַצָּר שֶׁהִיא חֵיִבַת בְּפַעֲשָׁרוֹת? רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אָמַר: הַצָּר הַצּוֹרֵית שֶׁחַפְּלִים נִשְׁמָרִים בְּתוֹכָהּ.

רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר: כָּל שֶׁאֶחָד פּוֹתֵחַ וְאֶחָד נוֹעֵל – פְּטוּרָהּ.

רַבִּי נְחֻמִּיהָ אָמַר: כָּל שֶׁאִין אָדָם בּוֹשׂ מִלְּאֹכֵל בְּתוֹכָהּ – חֵיִבַת.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר: כָּל שֶׁנִּכְנָס לָהּ וְאִין אָמַר לוֹ: "מָה אַתָּה מְבַקֵּשׁ בְּתוֹכָהּ" – פְּטוּרָהּ.

רבי יהודה אומר: שתי חצירות זו לפניו מזו, הפנימית – חייבת, והחיצונית – פטורה. הנגזת – פטורין, אף על פי שהן של חצר חייבת.

בית שער ואכסדרה ומרפסת – הרי אלו כחצר. אם חייבת – חייבין, ואם פטורה – פטורין.

הצריפין והבורגנין והאליקטיות – פטורין. סופת גינוסר, אף על פי שיש בה ריחים ותרגולין – פטורין.

סופת היוצרים, הפנימית – חייבת, והחיצונית – פטורה. רבי יוסי אומר, כל שאינה דירת החמה ודירת הגשמים – פטורה.

סופת החג ב'חג – רבי יהודה מחייב, וחכמים פוטרין.

[דף ט"ז ע"ב]

גמרא איזו היא חצר. תני רבי ישמעאל: כל שהשומר יושב על פתחה ומשומר.

רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן: בולחון מן הבית למדו.
בית – מובל דבר תורה, אומר (דברים כו, יג) **בערתי הקדש מן הבית.**

שמעון קומי רבי יוחנן, אומר לון: הלכה בדברי בולחון לתחמיר.
ולמה לא אמרינן ליה משמיה? דליתיה מילתא דרבי יוחנן פליגא
על מילתא.

תני, רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי עקיבה: כל שאחד
פותח ואחד נועל – פטור.

בשני שותפין. לא בשני דיורין. מה בין שותף, מה בין דיור?
כשם ששותף ממחה, כך הדיור ממחה. אומר רבי יונה: כבעל
הבית ודיורו – היא מתניתא, בעל הבית ממחה על ידי דיור, ואין
דיור ממחה על ידי בעל הבית.

עליה שמעון קומי רבי יוחנן: הלכה כרבי שמעון בן אלעזר דרבי
עקיבה.

רבי יונה אומר, זעירא ורבי אימי, תריהון בשם רבי יוחנן: הלכה
כרבי שמעון בן אלעזר דרבי עקיבא.

אמר רבי אימי: הורי רבי יוחנן באילין דבי רבי אימי: הלכה כרבי שמעון בן אלעזר דרבי עקיבה.

רבי בון בר הדיא בעי קומי רבי זעירא: מה בא רבי יהודה להוסיף על דברי רבי עקיבה רבו? אמר לו: לא כלום.

אמר רבי לעזר: לנג מבוצר לאויר חצר – היא מתניתא! מפיון שהעבירן דרד חצר – לא נמבלו? תפתר, אי כרבי יוסי בי רבי יודה, אי כרבי בשתיה דעתו לעשותן מוקצה, ונמלך שלא לעשותן.

אמר רבי אבין: והוא שיהא בנג ארבע על ארבע. מה הבית – אינו טובל עד שיהא בו ארבע על ארבע, אף הנג – אינו פוטר עד שיהא בו ארבע על ארבע.

דתני: בית שאין בו ארבע אמות על ארבע אמות – פטור מן המזוזה, ומן המעקה, ומן העירוב, ואינו טובל למעשרות, ואין עושין אותו חיבור לעיר, והנודר מן הבית – מותר לישב בו, ואין נותנים לו ארבע אמות לפני פתחו, ואין צמית ביובל, ואינו מטמא בנגעים, ואין הבגלים חוזרין עליו מעורכי מלחמה.

מהו שְׁיִמְבִּלוּ לְבַעַל הַבּוֹרְגָנִין? מִן מַה דְּתַנִּי: בֵּית סֵפֶר וּבֵית תַּלְמוּד – טוֹבְלִין לְסֵפֶר וְלַמִּשְׁנָה, אֲכָל לֹא לְאַחֲרִים – הֲדָא אֲמַרְה: שְׁחַז טוֹבְלִין לְבַעַל הַבּוֹרְגָנִין.

רַבִּי אֹמֵר: אַרְבַּע אַמּוֹת, אַף עַל פִּי שְׂאִין שָׁם אַרְבַּע דְּפָנוֹת. רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר: אַרְבַּע דְּפָנוֹת, אַף עַל פִּי שְׂאִין שָׁם אַרְבַּע אַמּוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: אַרְבַּע אַמּוֹת וְאַרְבַּע דְּפָנוֹת. וְכֵן הָיָה רַבִּי יוֹדָה מְחַיֵּב בְּמוֹזוֹתָ.

מִמֶּתְבָּרָא, רַבִּי יוֹדָה יוֹדֵי לְאִילֵין רַבְּנִין. אִילֵין רַבְּנִין לֹא יוֹדוּן לְרַבִּי יוֹדָה. אַף עַל פִּי שְׂאִישׁ שָׁם אַרְבַּע אַמּוֹת וְאַרְבַּע דְּפָנוֹת – שְׁהוּא פְּטוּר מִן הַמּוֹזוֹתָ, וְאִינוּ טוֹבֵל לְמַעֲשָׂרוֹת.

הַלְכָה ד' מִתַּנִּי תְּאִינָה שְׁהִיא עוֹמְדַת בְּחָצֵר – אוֹכֵל אַחַת אַחַת וּפְטוּר. וְאִם צִירַף – הֵיִיב.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר: אַחַת בְּיַמִּינוּ, וְאַחַת בְּשְׂמְאָלוֹ, וְאַחַת בְּפִיו.

עֵלָה לְרֵאשָׁה – מְמַלָּא חִיקוּ וְאוֹכֵל.

גָּפֹן שְׁהִיא נְטוּעָה בְּחָצֵר – נוֹטֵל אֶת כָּל

יום שני – כ' שבט

[דף י"ז ע"א]

האשכול. וכן ברמזון, וכן באבטיח; דברי רבי טרפון. רבי עקיבא אומר: מגרגר באשכולות, ופורט ברמזון, וסופת באבטיח.

פוסבר שהיא זרועה בחצר – מקרמם עלה עלה ואוכל. ואם צירף – חייב.

סיאה, ואיזוב, ותקורנית שבחצר, אם היו נשמרים – חייבין.

תאינה שהיא עומדת בחצר ונוטה לגינה – אוכל בדרבו ופטור. עומד בגינה ונוטה לחצר – אוכל אחת אחת. ואם צירף – חייב.

עומדת בארץ ונוטה בחוץ לארץ, או עומדת בחוצה לארץ ונוטה לארץ – תכל הולך אחר העיקר.

ובבתי ערי חומה – תכל הולך אחר העיקר.

ובערי מקלט – תכל הולך אחר הנוף.

ובירוּשָׁלַיִם – הַכַּל הוֹלֵךְ אַחַר הַנּוֹף.

גמרא תְּנִי: נוֹתֵנִין לוֹ שְׁהוֹת לְפִצְעָה בָּהּ פֶּעַם רֵאשׁוֹנָה, שְׁנִיָּיה, שְׁלִישִׁית.

רַבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם רַבִּי זְעִירָא: שָׂאֵם לִיקַט אֶת הַשְּׁנִיָּיה בְּתוֹךְ כַּדִּי שְׁהוֹת הָרֵאשׁוֹנָה – נִמְבָּלוּ שְׁתִּיחָן.

רַבִּי יִרְמְיָה בְּעֵי: זֶרֶק אֶת הָרֵאשׁוֹנָה לְמַעְלָה מֵאוֹר עֲשָׂרָה, לֹא הִסְפִּיקָה לִירֹד לְמַטָּה מֵאוֹר עֲשָׂרָה עַד שְׁלִיקַט אֶת הַשְּׁנִיָּיה – נִמְבָּלוּ שְׁתִּיחָן?

רַבִּי לְעֶזֶר בִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: שְׁלֵשׁ בִּימִינוֹ, וְשְׁלֵשׁ בְּשִׂמְאֹלוֹ, וְשְׁלֵשׁ בְּפִיו. רַבִּי אֶלְעָזָר בִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן, עַל יְדֵי דִתְוּהָ אֶבְלָן – תְּוּהָ מִשְׁעַר בְּרַמְיָה בֵּן.

רַבִּי לְעֶזֶר בִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן אָזַל לְגַבְיָהּ רַבִּי שְׁמַעוֹן בִּי רַבִּי יוֹסִי בֶּן לְקוּנְיָא חֲמוּזִי, תְּוּהָ מִזֵּג לִיהָ וְהוּא שְׁתִּי, מִזֵּג לִיהָ וְהוּא שְׁתִּי. אָמַר לִיהָ: לֹא שְׁמַעְתָּ מִן אֲבוּךָ כַּמָּה אָדָם צָרִיךְ לְגַמּוֹת בְּכּוֹסִים? אָמַר לִיהָ: כַּמּוֹת שְׁהִיא – אַחַת. בְּצוּנִין – שְׁתִּים. בְּחַמִּין – שְׁלֹשׁ. וְלֹא

שיערו חכמים לא ביינד שהיא נאה, ולא בכוסד שהיא קטן, ולא בכריסי שהיא רחבת.

והוה רבי יהושע בן קרחה צווח ליה: חלא בר חמרא! אמר ליה: למא את צווח לי בן? אמר ליה: עד דערקת ואזלית לך ללודקיא.

אמר ליה: ולא קוצין בסחין בסחתי? אמר ליה: ולא תיה לך לילך לסוף העולם, להניח בעל הגינה שיקוץ את קוצין.

נתגלגלה מאיליה, מהו מחזרתה? כמה דתימר תמן: מחזירן למקומן ואוכל, ואוף חבא. תמן – במחזירן במקום פטור. ברם חבא – במחזירן למקום חיוב. מה דמי לה? תיה עומד בראש התאנה.

מה את עביד לה? בעומד בעיר? בעומד בשדה? יבא בהדא, תיה עומד בשדה, ואמר: יודע אני שהפועלים שזכחין עומר שבמקום פלוני, ושכחוהו – אינה שכחה. תיה עומד בעיר, ואמר: יודע אני שהפועלים שזכחין עומר שבמקום פלוני, ושכחוהו – תרי זה שכחה. דכתיב (דברים כד, יט): בשדה ושכחת, ולא בעיר ושכחת.

[דף י"ז ע"ב]

תָּפוֹן תַּנְיָנוּ: הָיָה אוֹכֵל אֶת הָאֶשְׁכּוּל, וְנִכְנַם מִן הַגִּינָה לְחֹצֵר, רַבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר: יִגְמֹר. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: לֹא יִגְמֹר.

רַבִּי זְעִירָה, רַבִּי תַּיִדָּה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: אוֹ דְרַבִּי טְרַפּוֹן פְּרַבִּי לִיעֶזֶר, אוֹ רַבִּי טְרַפּוֹן עֶבֶד עוֹקֵצַת הָאוֹכֵל מִתְחִילָתוֹ.

רַבִּי אֵילָא, רַבִּי אִיסִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: אוֹ רַבִּי טְרַפּוֹן פְּרַבִּי לִיעֶזֶר, אוֹ רַבִּי טְרַפּוֹן עֶבֶד אֹכִילָה שְׁתִּים וְשֵׁלֶשׁ אֹכִילוֹת – בְּאֹכִילָה אַחַת.

מַאי טַעְמָא דְרַבִּי לִיעֶזֶר? מִשּׁוּם שְׁהִתְחִיל בּוֹ בְּהִיתֵר. אָמַר רַבִּי נִתְּן: לֹא שָׂרְבִי לִיעֶזֶר אוֹמֵר: מִשּׁוּם שְׁהִתְחִיל בּוֹ בְּהִיתֵר, אֲלֵא שָׂרְבִי לִיעֶזֶר אוֹמֵר: יִמְתִּין עַד שְׂיֵצֵא שַׁבָּת, אוֹ עַד שְׂיֵצֵא חוּץ לְחֹצֵרוֹ, וְיִגְמֹר.

תַּנְיָ בְּשֵׁם רַבִּי נְחֻמֵּיה: חֹצֵר שְׁהִיא נְעַדְרַת – תְּרִי הִיא בְּגִינָה, אוֹכְלִין בְּתוֹכָהּ עֲרָאֵי. אָמַר רַבִּי שְׁמֵלָאֵי: הִלְכָה פְּרַבִּי נְחֻמֵּיה.

תַּנְיָ: זֶרַע רוּבֵה – פְּטוּרָה. נְטֵעַ רוּבֵה – חֵיִבָּת. אָמַר רַב הִסְדָּא: וְהוּא שְׁנַטְעָה לְנוּיָיה שֶׁל חֹצֵר.

הָדָא יִלְפָא מִן תְּהִיָּא, וְתְהִיָּא יִלְפָא מִן הָדָא. הָדָא יִלְפָא מִן תְּהִיָּא,
זָרַע רִיבָה – פְּטוּרָה, וְהוּא שְׁתַּתְּהָא נְעֻדְרָתָּהּ. וְתְהִיָּא יִלְפָא מִן הָדָא,
שְׂאֵם הִיתָה נְעֻדְרָתָּהּ – שְׁתִּיָּא פְּטוּרָתָּהּ. וְהוּא – שְׁעִידָר רִיבָה.

הָדָא דְתִימָר: אוֹכֵל בְּדַרְבּוֹ וּפְטוּר – בְּעוֹמֵד בְּגִינָתָּהּ. הָדָא דְתִימָר:
אוֹכֵל אַחַת אַחַת וּפְטוּר, וְאֵם צִירָף חַיִּיב – בְּעוֹמֵד בְּחֻצָּרָהּ.

רַבִּי יִרְמְיָהּ בְּעֵי קוּמֵי רַבִּי זְעִירָא: הִיתָה נִיטְלָת בְּדוּקְנֵי?

דְּלָמָא, רַבִּי זְעִירָא וְרַבִּי אַבָּא בַר כְּהֵנָּא וְרַבִּי לְוִי הוּוּן יִתְבִּינּוּ, וְתוּחַ
רַבִּי זְעִירָא מְקַנְתֵּר לְאֵילִין דְּאַגְדָּתָא, וְצוּחַ לְחוּן: סִיפְרֵי קִיסְמוּי!
אָמַר לִיהּ רַבִּי בָּא בַר כְּהֵנָּא: לָמָּה אַתְּ מְקַנְתֵּר לוּן? שְׂאֵל וְאַיְנוּן
מְגִיבִין לָךְ!

אָמַר לִיהּ: מַחוּ דִּין דְּכַתִּיב (תהלים עו, יא): **בִּי חֲמַת אָדָם תוֹדֶךְ,**
שְׂאֲרִית חֲמַת תַּחְגֹּר. אָמַר לִיהּ: **בִּי חֲמַת אָדָם תוֹדֶךְ** – בְּעוֹלָם
הָזֶה. **שְׂאֲרִית חֲמַת תַּחְגֹּר** – לְעוֹלָם הַבָּא.

אָמַר לִיהּ: אוּ גַיְמָר: **בִּי חֲמַת אָדָם תוֹדֶךְ** – בְּעוֹלָם

יום שלישי – כ"א שבט

[דף י"ח ע"א]

הבא. שארית חמת תחגר – בעולם הזה?

אמר רבי לוי: בְּשִׁתְּעוֹרֵר חֲמַתְךָ עַל הָרָשָׁעִים – צְדִיקִים רוֹאִין מַה אֶת עוֹשֶׂה לָּהֶן, וְהֵן מוֹדִין לְשִׁמּוֹד.

אמר רבי זעירא: הִיא הַפְּכָה וְהִיא מוֹהַפְּכָה, לֹא שְׂמֻעֵינָן מִיָּנָה בְּלוֹם! יִרְמָה בְּנִי, אֲזַל צוֹר צוֹר דּוֹקְנִיתָא דִּיהִיא טָבָא מִן כּוֹלָם.

תָּמֹן תְּנִינָן: כָּל שֶׁהוּא לְפָנִים מִן הַחוּמָה – הָרִי הוּא כְּבִתִּי עָרִי חוּמָה, חוּץ מִן הַשְּׂדוֹת. רַבִּי מֵאִיר אָמַר: אַף הַשְּׂדוֹת. מַה טְעָמָא דְרַבְּנִין? נְאֻמַר (ויקרא כה, ל): וְקָם הַבֵּית.

אִין לִי אֵלָא בֵּית, מִנִּין לְרַבּוֹת כְּתִי בְּדִין, בּוֹרוֹת שִׁיחִין וּמְעָרוֹת, וּמְרַחְצָאוֹת, וְשׁוֹכְבוֹת, וּמְגַדְלוֹת? תְּלַמוּד לֹמַר: אֲשֶׁר בְּעִיר. יְכוֹל

אף השדות? תלמוד לומר: הַבֵּית. מה בית שהוא מיוחד שהוא בית דירה, יצאו שדות שאינן בית דירה.

מה טעמא דרבי מאיר? וְקָם הַבֵּית. אין לי אלא בית, מנין לרבות פתי בדין, בורות שיהיו ומערות, ומרחצאות, ושוככות ומגדלות, והשדות? תלמוד לומר: אֲשֶׁר בְּעִיר.

אֲשֶׁר לוֹ חוּמָה – פָּרַט לְבֵית הַבְּנוּי בַּחוּמָה; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רבי שמעון אומר: בּוֹתֵל תְּחִיצוֹן – הוּא תְּחִיצוֹן. רבי יהודה דריש אֲשֶׁר "לוֹ" חוּמָה. רבי שמעון דריש אֲשֶׁר "לֹא" חוּמָה.

אמר רבי חיננא: וְהוּא שְׁעֵלָה דְרַף הַנּוֹף. אֲכַל אִם עָלָה דְרַף הָעִיקָר – כָּבֵר קָלְמוֹ הָעִיקָר.

מתניתא – דְּבֵית שְׁמַאי הִיא. דְּבֵית שְׁמַאי אומרי: הַכֹּל כְּלָפְנִים.

תני: הַחֲזִיר אֶת הַנּוֹף מִבְּפָנִים – כּוּלּוֹ כְּלָפְנִים. וְאֵית בְּהֵן תַּנְיִיא קַדְמִיִּיא כְּבֵית שְׁמַאי.

הָרֹרֵן עָלָה הַמַּעְבִּיר תְּאֵנִים

פֶּרֶק רְבִיעִי

מתני' הַכּוֹבֵשׁ, הַשּׁוֹלֵק, הַמוֹלֵחַ בְּשָׂדֵה – חַיִּב.

הַמְכַמֵּן בְּאֲדָמָה – פְּטוּר. הַמְטַבֵּל בְּשָׂדֵה – פְּטוּר.

[דף י"ח ע"ב]

הַפּוֹצֵעַ זֵיתִים שֶׁיֵּצֵא מִהֶן הַשָּׂרֵף – פְּטוּר. הַסּוֹחֵט זֵיתִים עַל בְּשָׂרוֹ – פְּטוּר. וְאִם סָחַט וְנָתַן לְתוֹךְ יָדוֹ – חַיִּב.

הַמְקַפֵּא לַתְּבָשִׁיל – פְּטוּר. וְלַקְדִּירָה – חַיִּב, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּבוֹר קָטָן.

גמרא הַכּוֹבֵשׁ הַשּׁוֹלֵק כּוֹי, אֹר – מוֹבֵל. מְקַח – מוֹבֵל. מְלַח – מוֹבֵל. תְּרוּמָה – מוֹבֵל. שֶׁבֶת – מוֹבֵל. הָצַר בֵּית שְׁמִירָה – מוֹבֵל.

דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הָרִי מְקַח וְשֶׁבֶת וְהָצַר – אֵינָן תּוֹרָה.

רַבִּי אַמִּי בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ: הַמְחַוֵּר שֶׁכְּבוֹלָן – זֶה הָצַר בֵּית שְׁמִירָה.

הכובש, עד שיכבוש כל צרבו? השולק, עד שישלוק כל צרבו?

נשמעינה מן הדא: המתכתב שיבלין באור – נטבלו. בלא כד
אינן מחוסרין מלאכה על ידי האור?

שנייא היא, שהוא גמר מלאכתו. ויידא אמרה דא? המקטף
שיבלין לעיסתו לאוכלן מלילות – נטבלו. לעשותן עיסה – לא
נטבלו.

כבש ושלק שלא מדעת הבעלים – תפלוגתא דרבי יוחנן ורבי
שמעון בן לקיש. דאיתפלגון, הממרח בריו של חבירו שלא
מדעתו, רבי יוחנן אמר: נטבל. ורבי שמעון בן לקיש אמר: לא
נטבל.

אמר רבי יודן: תמן – איפשר לו שלא למרח? ברם הקא –
איפשר לו שלא לכבוש.

שלקו ברשות התקדש, פדאו והכניסו לחצר בית שמירה, מהו?
על דעתיה דרבי שמעון בן לקיש – נטבל. זו – תורה, וזו – אינה
תורה.

הַכְּנִיסוּ לְחֶצֶר בֵּית שְׁמִירָה, פְּדִיּוֹ וּשְׁלָקוֹ, מַהוּ? דְּבָרֵי הַבַּל נְמוּבֵל.
וְכִי מַה עָשָׂה מְעַשֶׂה בְּרִשׁוֹת הַהֶקְדֵּשׁ?

הַקְּדִישׁוּ, וּשְׁלָקוֹ, הַכְּנִיסוּ לְחֶצֶר בֵּית שְׁמִירָה, פְּדִיּוֹ וּשְׁלָקוֹ, מַהוּ?
דְּבָרֵי הַבַּל נְמוּבֵל. [שְׁלָקוֹ] פְּדִיּוֹ וְצִיּוּקוֹ מַהוּ? אֵינן תִּימָר: הָאוּר
טוֹבֵל – הָאוּר

[דף י"ט ע"א]

פּוֹטֵר. וְאֵין תִּימָר: אֵין הָאוּר טוֹבֵל – אֵין הָאוּר פּוֹטֵר.

רַבִּי יִרְמְיָה בְּעֵי: מֵינְנָו בְּשֻׁדָּה מַהוּ? בְּלֹא כֶּךָ אֵין הָאוּר טוֹבֵל?
אֵילוֹ אֶפְשָׁר דְּלֹא מִיתָן גְּבִיּוֹת מִשָּׁח – בְּעֵי הָוָה.

רַבִּי יוֹסִי בַר בְּהֵנָא אָמַר רַבִּי יוֹנָה: תִּנִּי רַבִּי הִלְפָתָא בְּן שְׂאוּל:
עָשָׂה הֵיכֵב בְּשֻׁדָּה – טוֹבֵל. אִם לֹא הֵיכֵב – אֵינָו טוֹבֵל. אֵין [אַיִנָּה]

הוא היסב שהוא טובל? כל היסב שיש בו יין. קצב להיסב ולא היסב?

תני: השום והשחליים והחרדל ששחקו בשדה – טבלו. עד כדון בשום של טבל ששחקו בשמן של חולין. שום של חולין ששחקו בשמן של טבל? רבי זעירא, רבי חייא בר אשי בשם רב: אשכול שפחמו לכום – נטבל. לתמחוי – לא נטבל. בלא כד אין האור טובל? תפתר: בתבשיל צונין.

לקדירה – חייב. אמר רבי לעזר: לקדירה ריקנית – היא מתניתא.

מתניתין לא אמר בן! אלא המקפה לתבשיל – פטור. לקדירה – חייב, מפני שהוא כבור קטן.

הלכה ב'

מתני' תינוקות שטמנו תאנים לשבת, ושכח לעשרן – לא יאכלו למוצאי שבת עד שיעשרו.

כלכלת שבת, בית שמאי פוטרין, ובית הלל מחייבין.

רבי יהודה אומר: אף הלוקט פלפלה לשלח לחברו – לא יאכל עד שיעשר.

הנזיל זיתים מן המעטן – מובל אחד אחד בפולח ואוכל. אם מלח ונתן לפניו – חייב.

רבי ליעזר אומר: מן המעטן הטהור – חייב. מן המעטן הפמא – פטור, מפני שהוא מחזיר את המותר.

שותין על הגת, בין על החמין, בין על הצונג, ופטור; דברי רבי מאיר. רבי אלעזר בי רבי צדוק מחייב. והכמים אומרים: על החמין – חייב. ועל הצונג – פטור.

גמרא רב המנונא אומר: תינוק שהיפה פלפלה לשוק – נטבלה. מקום שמחשבתו של גדול מתקיימת – שם מעשיו של קטן מתקיימין.

רבי זעירא בעי: כלום מחשבתו של גדול מתקיימת, עד שיפתח לשוק. ודכוותה, אין מעשיו של קטן מתקיימין, עד שיפתח לשוק!

מתניתא פליגא על רב המנונא! תינוקות שטמנו תאינים לשבת ושכחו לעשרן – לא יאכלו למוצאי שבת עד שיתעשרו! רבי

זעירא בשם רב המנונא: תפתר, בשלקטום עם דמדומי חמה, והוכיח מעשה שלחן על מהשבתן.

לית הדיא פליגא על דרבי יוחנן? דרבי יוחנן אמר: השבת – טובלת. מפני שלקטום לשבת, היא אם לקטום שלא לשבת – לא. רבי יונה בשם רב המנונא: אפילו לקטם לשבת – אוכל מן עראי לערב שבת.

[דף י"ט ע"ב]

אפילו על דרבי שמעון בן לקיש לית היא פליגא?! ולא תינקות אינון?! ואפילו לקטום לשבת – כמי שלקטום שלא לשבת! רבי יוסי בשם רבי הילא: תפתר, שלקטום עם דמדומי חמה, והוכיח מעשה שלהם על מהשבתן.

רבי לעזר בשם רבי הושעיה: בכלפלה של תאנים – היא מתניתא. דבי רבי ינאי אמרי: אפילו נצרה.

רבי לעזר בן אנטיגנום בשם רבי לעזר בי רבי ינאי: תפתר, בתאינה המיוחדת לשבת.

דְּלִמָּא, רַבֵּי חֵיִיא, רַבֵּי אִימִי, רַבֵּי אִיסִי, הוּוֹן יִתְבִּין. עֵבֶר חַד מְעִין
כְּכִלְכֵּלָה דְתַאֲיָנִים. אָמְרוּ לֵיהּ: לִיזְבוּן. אָמַר לְהוּ: כְּכִלְכֵּלָת שַׁבַּת אֵינָהּ
מְזַבְּנָה.

רַבֵּי חֵיִיא בְּשֵׁם רַבֵּי יוֹחָנָן: לֹא אָמַר רַבֵּי יוֹדָא אֶלָּא כְּכִלְכֵּלָת
שַׁבַּת? אֵי אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה בְּלִיקַט כְּכִלְכֵּלָה לְשַׁלְחָה לְחֲבִירוֹ, שְׁהוּא
מְקַפֵּיד עֲלֵיהּ כְּכִלְכֵּלָת שַׁבַּת?

לִית הָדָא פְּלִיגָא עַל רַב? דְּרַב אָמַר: הוּא אָסוּר לִזְכֹּל! פְּתַר לָהּ,
בְּעוּשָׂה מַעֲטָן בְּשַׁדָּה.

וְקַשְׂיָא, אִם מְלַח טוֹבֵלָת – לָמָּה לִי צִירוּף? וְאִם צִירוּף – לָמָּה לִי
מְלַח? אֶלָּא: עַל יְדֵי זֶה וְעַל יְדֵי זֶה.

מַה נֵּן קַיִימִין? אִם בְּשֵׁישׁ שְׁנֵי מַעֲטִינִין – דְּבָרֵי הַכֹּל מוֹתֵר. אִם
בְּשֵׁאִין לֹא אֶלָּא מַעֲטָן אֶחָד – דְּבָרֵי הַכֹּל אָסוּר! אֶלָּא פִּי נֵן קַיִימִין:
בְּשֵׁישׁ לֹא מַעֲטָן טָהוֹר, וְלְחֲבִירוֹ מַעֲטָן טָמֵא. אָמַר רַבֵּי לִיעֶזֶר:
אָדָם מְחֻזֵּר עַל מַעֲטָן שֶׁל חֲבִירוֹ. וְרַבְּנִין אָמְרִי: אֵין אָדָם מְחֻזֵּר
לְמַעֲטָן שֶׁל חֲבִירוֹ.

אמר רבי יוחנן: על החמין – חייב, שהוא קבע. על הצונין – פטור, שהוא עראי. יכול הוא מחזרתיה.

דאמר רבי יוסי בשם רבי זעירא, רבי יונה ורבי זעירא בשם רבי לעזר: אף במה שבלגין – לא נטבל, מפני שהוא עתיד לתחזירו, בדבר שלא נגמרה מלאכתו.

יום חמישי – כ"ג שבט

[דף כ' ע"א]

הלכה ג'

מתני' המקלף בשעורים – מקלף אחת אחת ואוכל. ואם קילף ונתן לתוך ידו – חייב.

המולל מלילות של הימים – מנפית על יד על יד ואוכל. ואם נפה ונתן לתוך חיקו – חייב.

גמרא אָמר רבי זעירא: יכיל אָנא מְקַלַּף תְּרֵתֵי תְּרֵתֵי.

וְתַנִּי בֵּן: בְּשַׁעוּרִים, שְׁנַיִם – פְּטוּר, שְׁלֹשׁ – חַיִּב. בְּחֵיטִים, שְׁלֹשׁ –
פְּטוּר, אַרְבַּע – חַיִּב.

הוּנָא בַר חִינְנָא, וְרַב תַּחְלִיפָא בַר אִימִי, הוּוּן יְתִבִין קוּמֵי רַבִּי
לְעֶזֶר.

אָמר רבי יוֹנָה: אֵין פּוֹלְחוֹן בַּר אִימִי – תְּהֵן, בַּר רַב אִימִי. אֵין
פּוֹלְחוֹן בַּר רַב אִימִי – תְּהֵן, רַב אִימִי.

וְהַנִּיין לִיהַ עַד קִישְׁרֵי אַצְבָּעֵתִיהַ. וְהוּוּן סְבִין מִינִיהַ, וְהַפִּד אַפּוּי
לְבוֹתָלָא, וְחוּי לוֹן מְלֵא שִׁיעֲלוֹן.

וְתַנִּי בֵּן: וּבְלָבַד שְׁלֵא יִנְפֹחַ לֹא בְקַנּוֹן וְלֹא בְתַמְחוּי. וְלַעֲנִין שַׁבַּת –
עַד בְּגָרוּזָרוֹת.

רַבִּי תִיַּיא בַר אֲדָא בְּעֵי קוּמֵי רַבִּי מְנָא: תְּבֵא אֶתְ אָמַר: בְּשַׁעוּרִין,
שְׁתַּיִם – פְּטוּר, שְׁלֹשׁ – חַיִּב. וְכֵא, אֶתְ אָמַר תְּכִין!

אָמר לִיהַ: שְׁנַיַּיא הִיא תְּבֵא – שְׁהוּא מְחֻזֵּר אֶת הַמוֹתִיר.

ותני בן: בפה דברים אמורים? בזמן שאינו סמוך לגורן. אבל תיה
 סמוך לגורן, אפילו יתר מבן – מותר, מפני שהוא מחזיר את
 המותר.

הלכה ד'

מתני' פוסבר שזרעה לזרע, ירקה – פטור. ואם זרעה לירק –
 מתעשר זרע וירק.

רבי אליעזר אומר: השבת – מתעשר זרע וירק וזירין. וחכמים
 אמרים: אינו מתעשר זרע וירק, אלא השחליים והגרגר בלבד.

רבן שמעון בן גמליאל אומר: תמרות של תלתן, ושל הרדל, ושל
 פול חלבן – תיבות בפעש.

רבי ליעזר אומר: הצלף – מתעשר תמרות ואבינות וקפרם. רבי
 עקיבא אומר: אין מתעשר אלא אבינות, מפני שהן פרי.

גמרא חזקיה אומר: ביון שלקט מפנה שתים ושלש מורויות –
 באה במחשבת ירק.

אף לענין הזרע בו, בין שמונע ממונה שתים ושלש מזריות -
באח למחשבת זרע.

זרעה לזרע - מתעשרת לשעבר. זרעה לירק - מתעשרת לבא.
זרעה לזרע ולירק, או שזרעה לזרע ואחר כך הישב עליה לירק -
מעשר מזרעה על ירקה, ומירקה על זרעה.

ושלקט ממונה לפני ראש השנה. אבל אם ליקט ממונה לאחר
ראש השנה - זרעה מתעשר לשעבר. וירקה - מתעשר בשעת
לקימתו עישורו.

ובשהביא שלישי לפני ראש השנה. אבל אם הביא שלישי לאחר
ראש השנה, בין ירקה בין זרעה - מתעשר לבא.

תני: שבת שזרעה לזרע - מתעשרת זרע, ואינה מתעשרת ירק.
זרעה לירק - מתעשרת זרע וירק, ואינה מתעשרת זירין. זרעה
לזירין - מתעשרת זרע וירק וזירין.

ותנינן: אין לה מעשר זרע וירק אלא השחליים והגרגר בלבד!

ביני מתניתא: אין לה דבר שזרעו לזרע - מתעשר זרע וירק,
אלא השחליים והגרגר בלבד.

[דף כ' ע"ב]

מה פליגינן? כשזרעו לזרע, אבל אם זרעו לירק - אף רבנן מודיי.
 ותני בן: נהגין בבת גיין בירקו בהיתר; דברי רבי ליעזר. לא
 אומר אלא דברי רבי ליעזר, הא דברי הכל - חייב לעשר.

תני: הפול והשעורין והתלתן שזרעו לירק - בטלה דעתו. זרעו -
 חייב, וירקו - פטור. אומר רבי ירמיה: עוד היא דרבי ליעזר.

שמואל אומר: קפרם - אסור משום קליפין. ותני בן: (ויקרא יט, כג)
 וערלתם ערלתו את פרו - דבר שהוא עורל את פרו.

רב מפקד לאילין דבי רב, אתי רב הונא, המנונא מפקד
 להברייא, תיהוון מפקדין לנשיכון: פד הינון פבשיין הדא קפרם,
 דיהוון מרימין אילין ביטיתא.

אמר רבי בא: אסברי רבי זעירא: פל הקליפין - גדילות עם
 הפרי. וזה - פרי מלמעלן, וקליפין מלמטן.

הקפרם והתמרות - מין אחד הן. מעשר מקפרם על התמרות,
 ומן התמרות על הקפרם. אבל לא מהן על האביונות, ומן
 האביונות עליהן.

אֲבִיזְנוֹת, נוֹתְנִין עֲלֵיהֶן הוֹמְרֵי אֵילָן וְחוֹמְרֵי זֶרְעִין. וְלִיִּידָה מִיִּלָּה?
שָׂאם הִיָּתָה שְׁנֵיִיה נִכְנָסָת לְשָׁלִישֵׁי – שֶׁהוּא מִפְּרִישׁ וּפּוֹדָהוּ וְנוֹתְנָה
לְעַנִּי.

הַצֶּלֶף, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: כָּלֵאִים בְּזָרְעִים וְאִינוּ כָּלֵאִים בְּכָרֶם.
וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: אִינוּ כָּלֵאִים אִף בְּזָרְעִים.

תְּנֵי רַבִּי חִינְנָא בַר פֶּפְאָה: אֵת שֶׁהוּא עוֹלָה מִגִּזְעוֹ – מִיֵּן אֵילָן.
מִשְׁרָשִׁיו – מִיֵּן יָרֵק.

הַתִּיבּוֹן: הֲרֵי הַכְּרוּב עוֹלָה מִגִּזְעוֹ! כָּאֵן – בְּוֹדָאֵי, כָּאֵן – בְּסַפֵּק.

הַדְרֵן עֲלֵךְ הַכּוֹבֵשׁ הַשּׁוֹלֵק

פֶּרֶק חֲמִישִׁי

מִתְנִי' הָעוֹקֵר שְׁתָּלִים מִתּוֹךְ שָׁלוֹ, וְנִטַּע לְתוֹךְ שָׁלוֹ – פְּטוּר.

לָקַח בְּמַחוּבֵּר לְקַרְקַע – פְּטוּר.

לָקַט לְשִׁלַּח לְחֶבְרוֹ – פְּטוּר.

רַבִּי לְעֹזֵר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר:

יום ששי – כ"ד שבט

[דף כ"א ע"א]

אם יש פיוצא בהו נמכרים בשוק – הרי אלו תיביין.

העוקר לפת וצננות מתוך שלו, ונוטע לתוך שלו, לזרע – תיבי, מפני שהוא גורגן.

בצלים שהשרישו בעליה – טהרו מלטמא. נפלה עליהן מפולת והן מגולין – הרי אלו בנטועין בשדה.

גמרא העוקר שתלים מתוך שלו כו'. רבי אבהו בשם רבי שמעון בן לקיש: רבי עקיבה היא דתנינן תמן: ונוטל מן הגורן וזורע, ופטור מן הפעשורות עד שימרה; דברי רבי עקיבה.

רבי חייא בשם רבי יוחנן: דברי הפל היא. מודין חכמים לרבי עקיבה בשתלים.

מה בין חיטים מה בין שתלים? חיטים – גֹּמֵר מְלֹאכָה. שְׁתָּלִים –
אֵינָן גֹּמֵר מְלֹאכָה. מוֹדָה רַבִּי עֲקִיבָה לַחֲכָמִים בְּלִפְת וּצְנוּנוֹת שֶׁהֵן
פְּסִידוֹן. וְהִטִּין אֵינָן פְּסִידוֹן? הִטִּין – יֵשׁ לָהֶן גֹּרֶן אַחֲרֵת. אֵילִין –
אֵין לָהֶן גֹּרֶן אַחֲרֵת.

לְקַט לְשַׁלַּח לַחֲבִירוֹ – פְּטוּר. רַב אָמַר: הוּא אָסוּר לֹכֵל. רַבִּי שִׁימִי
אָמַר קוֹמִי רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי אַחָא: מַה דְּאָמַר רַב – בְּשֶׁהֲכַנְיָסוּ
לַחֲצַר בֵּית שְׁמִירָה. בְּרַבִּי מְאִיר.

אָמַר רַבִּי מְנָא: מִתְּנִיתָא אֲמָרָה בְּנִי! לְקַח בְּמַחוּבָר לְקַרְקַע – פְּטוּר.
הָא בְּתַלוּשׁ – חַיִּיב. מֵאֵן אֵית לֵיהּ מְקַח טוֹבֵל בְּפִירוֹת שְׁלֵא
נִגְמָרָה מְלֹאכְתָּן? לֹא רַבִּי מְאִיר!

[דף כ"א ע"ב]

רַבִּי חֲיִיָּה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: דְּרַבִּי יוֹדָה הִיא! וְתַנִּי בְּנִי: רַבִּי יוֹדָה
אָמַר בְּשֵׁם רַבִּי לְעֶזְרָא בְּנִי עֲזַרְיָה: אַף הַשּׁוֹלֵחַ לַחֲבִירוֹ עֲטָנִין
וְשִׁתִּילִין וְחֲבִילֵי תִלְתָּן – לֹא יֵאכֵל עַד שִׁיעֶשֶׂר, שְׁפָן דְּרַף בְּנֵי אָדָם
מִשְׁלַחִין לַחֲבִירֵיהֶן טְבָלִים בְּדָבָרִים הַלְלוּ.

רבי שמעון בן לקיש אומר: אפילו חבר ששילח לחבר – צריך לעשר.

חברייה בעיי: ניהא עם הארץ – חשוד. חבר – חשוד? אמר רבי יוסי: וכי עם הארץ גבי תרומה לאו פחבר הוא? אלא ביני, נהגו בני אדם להיות משלחין לחבריהן טבלים בדברים הללו.

ולאו שנייא בין לזרע, בין להבקר, בין לחוצה לארץ? תמן תנינן: לעולם הוא נותן משום פאה ופטור מן המעשרות – עד שימרה, וכא, את אמר הכין! תמן – הוא מבקיר על הכל, ברם הכא – הוא מבקיר על הגידולין.

והא תנינן: חוץ לארץ, שנייא היא חוץ לארץ בין לעיקר בין לגידולין? כא לא שנייא בין לעיקר בין לגידולים.

על דעתיה דרבי שמעון בן לקיש דו אמר: טבל – בטל ברוב, ניהא. על דעתיה דרבי יוחנן דו אמר: אין הטבל בטל ברוב – ימתין עד שיגדיל ויעשר לפי כולו!

שַׁבַּת קוּדֶשׁ – כ"ה שַׁבָּט

[דף כ"ב ע"א]

או גִּימור: מה פְּלִיגֵי רַבֵּי יוֹחָנָן וְרַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ? בְּטָבֵל
שְׁנַטְבֵּל דְּבַר תּוֹרָה. אָבֵל בְּטָבֵל שְׁנַטְבֵּל מִדְּבַרֵּיהֶן – כָּל עֲמֵא
מוֹדֵי שְׁחַטְבֵּל בְּטֵל בְּרוּב.

הַתִּיב רַבֵּי בָּא בַּר פִּהֲזֵן קוֹמֵי רַבֵּי יוֹסִי: וְהָא תְּנִינָן: כִּיּוֹצֵא בּוֹ, זִיתֵי
מָסִיק שְׁנַתְעָרְבוּ עִם זִיתֵי גִיקוּף, עֲנָבֵי בְּצִיר עִם עֲנָבֵי עוֹלָלוֹת.
וְלֹא טָבֵל שְׁנַטְבֵּל מִדְּבַרֵּיהֶן הוּא? אָמַר רַבֵּי מְנָא: קִיּוּמִתִּיהּ בְּשֶׁמֶן
זִיתֵי מָסִיק שְׁנַתְעָרְב עִם שְׁמֶן זִיתֵי גִיקוּף.

אָמַר רַבֵּי מְנָא: לֹא שְׁנֵי אֶלָּא לְזַרְע, הָא לֹאכֵל – פְּטוּר.

רַבֵּי חֵיָא בְּשֵׁם רַבֵּי יוֹחָנָן: לֹא שְׁנֵיָא בֵּין לְזַרְע בֵּין לֹאכֵל – תִּיב
מִפְּנֵי שְׁחֵוֹא גוֹרָנָן. אָמַר רַבֵּי חֲנִינָה: מִפְּנֵי שְׁחֵוֹא מִכְּנִיסָן מִן הַשְּׁנֵי
לְעֵנִי, וּמִן הָעֵנִי לְשֵׁנִי.

רבי יוחנן בשם רבי ינאי: ערימה של בצלים שהשרישה, התולש מהן בשבת – פטור, שאינו רוצה בהשרשתן. אמר ליה רבי שמעון בן לקיש: מאי איכפלה שבת גבי מעשרות [מחרות]? לא תנינן אלא אינו חושש לא משום פלאים, ולא משום שביעית, ולא משום מעשרות, וניטלין בשבת!

[דף כ"ב ע"ב]

אמר רבי זעירא לרבי אבהו: חמי מזה אמר! לא אמר אלא מאי איכפלה שבת גבי מעשרות, הא שביעית – איכפלה! שאם היה רוצה בהשרשתן – שהן אסורים משום ספיהין, ואם לאו – מותרין משום ספיהין.

אמר רבי מיישא לרבי זעירא: ודא היא דרובא, אלו תני בצל יחידי – יאות.

השרישו בקופה – הרי הן בחזקתן למעשרות ולשביעית. ואם היו טמאים – לא עלו מידי טומאתן.

השרישו בעלייה – הרי הן בחזקתן למעשרות ולשביעית. ואם היו טמאין – עלו מידי טומאתן.

לב _____ שעורים יומיים לימי שבוע פרשת משפטים תשע"ה

"בְּחֻזְקָתוֹ", וְאֵת אָמְרוֹ: "עֲלוּ! רַבֵּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רַבִּי לֵא: הַתּוֹרָה רִיבְתָהּ בְּמַהֲרַת זְרָעִים. מֵאֵי טַעְמָא? (ויקרא יא, לו) וְכִי יִפְלֵ מִנְבֻלָתָם עַל כָּל זֶרַע זְרוּעַ אֲשֶׁר יִזְרַע טָהוֹר הוּא.

תְּנִי: לֹא יִתְלוֹשׁ. עֶבֶר וְתִלֵּשׁ, אֵיךְ תְּנִי תְּנִי: חַיִּיב. אֵיךְ תְּנִי תְּנִי: מוֹתֵר. מֵאֵן דְּאָמַר אָסוּר – מֵתִיר. מֵאֵן דְּאָמַר חַיִּיב? פְּטוּר, נִיחָא. דְּלֹא צוֹרְכָה דְּלֹא מוֹתֵר. רַבֵּי שְׁמַעוֹן בֶּן לֵקִישׁ אָמַר חַיִּיב.

הַלְכָה ב'

מֵתֵנִי' לֹא יִמְכַר אָדָם אֶת פִּירוֹתָיו מִשְׂבָּאוֹ לְעוֹנֵת הַמַּעֲשָׂוֹת – לְמִי שְׂאִינוֹ נֶאֱמַן עַל הַמַּעֲשָׂוֹת. וְלֹא בְּשָׂבִיעִית – לְמִי שֶׁהוּא חָשׂוֹד עַל הַשְּׂבִיעִית.

וְאִם בִּיכִירוֹ – נוֹטֵל אֶת הַכְּפוּרוֹת וּמוֹכֵר אֶת הַשָּׂאָר.

לֹא יִמְכַר אָדָם אֶת תְּבֻנּוֹ וְאֶת גְּפָתוֹ וְאֶת זָגָיו – לְמִי שְׂאִינוֹ נֶאֱמַן עַל הַמַּעֲשָׂוֹת לְהוֹצִיא מִהֶן מִשְׁקִין. וְאִם הוֹצִיא – חַיִּיב בַּמַּעֲשָׂוֹת.

